

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۱۱/۲۱

عبدالغفور لېوال

د بهر مېشتو افغانانو (افغان دایاسپورا)

د نړیوال انسجام لپاره د مانیفیسټ اړتیا

افغان کرکېچ نږدې د نیمې پېړۍ شو. له هېواده د افغانانو د وتلو، مهاجرتونو او بهر مېشتۍ هم نیمه پېړۍ واوښتنه او په ځینو هېوادونو کې دویم او حتی درېیم نسل رالوی شو. په افغانستان کې د جمهوریت سقوط د دغه اوږدمهالي کرکېچ یوه داسې لوره وه، چې د خورا زیاتو افغان کادرونو او ځوانانو د وتلو یوه لویه څپه یې مخ په بهر وخوځوله. له کرکېچ څخه کرکېچ زیږېد. روان سیاسي - اقتصادي کرکېچ د پراخي ډله یيزې کډوالۍ کرکېچ راوپنځاوه. په تېرو شلو کلونو کې روزل شوي تخنیکي افغانان، پوهان، علمي کادرونه، متخصصین، متشبثین، د ملي رهبرۍ وړ شخصیتونه، د فکر و هنر خلک، د کار و تولید ځواک، چې په ټولیزه توګه د هېواد بشري پانګه ده، ټول له هېواده یا ووتل او یا هم د وتلو لار و لوری لټوي.

دا یوه ملي فاجعه ده.

ملي تفکر، تدبیر او اراده کرلای شي، همدا فاجعه هم په یوه فرصت بدله کړي او هېواد له کرکېچه وباسي. د افغانستان رېږه نړیواله، سیمه ییزه او کورنۍ ده. په تېرو پنځوس کلونو فاجعو کې د کم شمېر افغانانو له ښکېلتیا وړهاخوا نور بهر مېشتي افغانان د هېواد ژغورنې یوازینی ځواک دی، که څه کوي، نو همدوی به یې کوي.

پرهمدې بنسټ د بهر مېشتو افغانانو، چې افغان دایاسپورا یې هم بللی شو، مسئولیت دا دی، چې له هره اړخه د خپل هېواد د ژغورنې لپاره په یوه لوی نړیوال ځواک بدل شي او پخپله پوهه، اراده، تجربه او یووالي د هېواد حالت بدل کړي.

دایاسپورا له درېیو برخو جوړه ده: د ملي مشرۍ وړتیا لرونکي شخصیتونه، پوهان و متخصصین و تخنیکي کارپوهان او د کار و تولید ځواک چې د څومره والي له اړخه د هرم قاعده جوړوي.

دوی ټول مهم دي.

د دغو میلیونونو وګړیو د ګډې ارادې لپاره یوه ملي، سیاسي، فرهنگي او عملي مانیفیسټ (بیانیه، منشور، کارډود) ته اړتیا شته. په اروپا، امریکا، روسیه، استرالیا، عربي هېوادونو، ګاونډیو او نړۍ نورو هېوادونو کې ټول مېشت افغانان باید پر دغه منشور راټول شي او د منډې له مخې لاندې لومړیتوبونه وټاکي:

۱- د افغانانو نړیوال خوځښت، شورا، جرګه، کانګرس... یا په بل نوم د یوه چترې بنسټ جوړول، چې د ټولو افغانانو ملي اراده په نړیوال کچ تمثیل کړلای شي. تر دې چتر لاندې باید په نړۍ کې د افغانانو خورې وړې شوراګانو، فرهنگي ټولني، ګوندونه، سیاسي جوړښتونه، کمیونیتی، شخصیتونه او سازمانونه راټول شي.

۲- د افغانستان په واقعیتونو او حقایقو د نړیوالو د خبرولو لپاره هراړخیز کار Advocacy، ځکه همدا نن سبا له افغانستان سره د نړیوالو چلند له دغه هېواد او خلکو څخه د یوه غلط او بیخي ناسم پېژاند پر بنسټ ښه مومي، چې په کلکه د افغانانو په تاوان ده.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خبر و لولی

گواکې نړۍ دې پایلې ته رسېدلې، چې افغانان د یوه مودېرن، مدني او ولسواک ژوند لرلو استعداد او صلاحیت نه لري، بلکې د منځنیو پېړیو یو مستبد، متحجر، افراطي، خرافاتي، شاتګپال او دودیز ژوند غواړي او نړۍ یې باید همداسې ژوند شرایطو ته پرېږدي. د نړیوالو دا غلط باور باید ورسم کړای شي.

۳- د افغانستان ژغورنې د یوه نړیوال صندوق جوړېدل، چې په مټ یې افغان ماشومان (په هېواد کې دننه یا بهر) ټولې مودېرنې، تخنیکي او لازمي زدکړې ترلاسه کړي، چې همدا نسل بیا سبا هېواد رهبري کړلای شي.

۴- دا چترې جوړښت باید د رهبرۍ او مدیریت داسې برید ته ورسیري، چې بیا ځلې په افغانستان کې ولسواک نظام له فساد، بنویږدني، پاشلتیا او پرېوتلو څخه وژغورلای شي.

تاریخ ښيي، چې په نړۍ کې دوه درې دیاسپورا گانو د همداسې هوکړې له برکته لوی ملتونه ژغورلي، چې بېلګې یې شته، که اړتیا یې وه د مودلونو په حیث به یې د دې لیکنې په دوهمه برخه کې معرفي کړو.

تر هغو دې افغانان پر دغو کرښو فکر وکړي او د عملي کولو لپاره یې ښايي پر شونډو لاروچارو بحث راپیل کړو.

